
ПРОГЛАС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2011 (год. XX), ISSN 0861–7902

НОВО СЪПОСТАВИТЕЛНО ИЗСЛЕДВАНЕ ПО ФРАЗЕОЛОГИЯ

Даниела Константинова. *Иронията като начин за възприемане на света (върху материал от българската и словашката фразеология)*, В. Търново: Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2011, 190 с.

Може и да прозвучи малко емоционално, но аз наистина се зарадвах на предоставената ми възможност да напиша отзив за новопоявила се книга по фразеология (при това съпоставителна), чийто автор е един млад преподавател. Казвам това, защото знам колко е трудно за всеки изследвач на фразеологията да се ориентира, първо, в очертаване на рамките на материала и, второ, в многобройните, понякога дори противоположни, теории, дефиниращи основни понятия от този дял на езикознанието.

Споделеното по-горе ми дава основания да определя тази книга като смел опит за навлизане в нови и неразработени фразеологични пространства. Тук имам предвид както сериозните традиции в изследването на този дял от езикознанието, така и развоя на българската и словашката фразеология в последно време. В тази връзка трябва да отбележа добрата библиографска осведоменост на авторката, придаваща актуалност на работата.

Веднага прави впечатление твърде интересната и изключително сложна тема, криеща в себе си, от една страна, много трудности и предизвикателства, но от друга, големи възможности за представяне на творчески идеи. От текста става ясно, че Даниела Константинова определено има такива идеи и успешно ги реализира.

Добрите идеи в езиковедството обаче винаги идват след обработването на огромен по количество материал. За това изследване определено може да се каже, че е направено на базата на многобройни езикови факти. То не е ограничено само в рамките на лексикографските източници, а включва и сравнително нови фразеологически единици, които все още не са отразени в съответните речници. Факт, който показва, че Константинова е наясно с актуалното състояние на изследваните езици.

Съставена от няколко глави, книгата може да бъде условно разделена на теоретична и практическа част.

В теоретичната част авторката разглежда основните мнения за границите на фразеологията. Приветствам позицията на Константинова, която заявява, че в работата си ще се придържа към “широкото” разбиране на фразеологията. И според мен то е по-подходящо при изследването на един нов проблем, защото в такъв начален етап от анализа винаги е по-добре да се включи нещо излишно (което в по-сетнешни изследвания би могло да отпадне), отколкото да се пропусне някой факт, който впоследствие би могъл да се окаже важен. Тази част от книгата много добре илюстрира високото ниво на теоретична подготвеност на авторката.

Но освен в теорията Константинова се е ориентирала много добре и в подреждането на фактологията. Книгата има ясна структура, следваща посоката от общото към частното, сиреч, Константинова не се е изгубила в текста – недостатък, който доста често се среща при поднасянето на големи обеми от информация.

Безспорен плюс за работата са отчетливо дефинираните основни теоретични понятия като варианти, факултативни елементи, синоними и др. Добро впечатление прави фактът, че Константинова отстоява позициите си аргументирано, като не се бои да полемизира с мненията на известни изследвачи по тези въпроси.

Използвайки този предварително добре огледан инструментариум, авторката строи тезите си върху доста сериозна доказателствена база. Езиковият материал е добре обработен и това придава пълнота на тематичната класификация, която е може би най-приносният момент в изследването. Тази класификация представя изключително богат материал за разсъждения и авторката умело се възползва от това. Особено ценни и интересни за читателя са изводите ѝ за сходствата и разликите между българските и словашките иронични фразеологизми, предполагащи сполучливата народопсихоложка характеристика на двата народа, съдържаща се в тях.

Много ми допадна главата, в която тя прави анализ на понятието ирония. Такъв многостранен поглед, демонстриращ задълбочени познания по философия и литературознание (дори театрознание – тя говори за тетатър на абсурда), представя едно истинско културоложко изследване. Този е според мен верният подход при изучаване на фразеологията, подход, който придава много сериозна научна тежест на всяка една работа.

Всичко това предпоставя и детайлността в анализа на важните, приносните моменти (напр. начините за създаване на ироничен ефект във фразеологията) – един факт, който придава безспорна научна тежест на изследването.

От друга страна, аргументираният широкоаспектен анализ на словашките ФЕ ни оставя с впечатлението, че пред нас е един български лингвист, владеещ този славянски език на много високо ниво.

Особена ценно е приложението в края на книгата, представящо нагледно практическата полза от това изследване. То може да бъде включено в преподаването на словашки език или да послужи като база за други бъдещи лексикографски и фразеологични съпоставителни изследвания.

Разбира се, в една такава рецензия не могат да бъдат посочени всички достойнства на книгата, особено ако тя представя смел и успешен опит за анализ на иронични ФЕ и е плод на задълбочена и съвестно изпълнена работа. Но това изследване определено е една сериозна заявка за по-нататъшна успешната кариера на Константинова в областта на компаративната фразеология.

В книгата има и някои спорни моменти, които обаче не дразнят с необоснована категоричност, а по-скоро са повод за плодотворна дискусия с явно интелигентен и начетен събеседник. В тази връзка ще кажа, че един текст може да бъде определен като добър само тогава, когато не е безличен, т.е. когато поражда съмнения и съответно въпроси. Безспорно книгата на Д. Константинова е един такъв текст.

Ще очакваме от нея и други такива добри изяви.

Светлозар Влайков